

JÁSZ-NAGYKUN-SZOLNOK MEGYEI KORMÁNYHIVATAL

SZOLNOKI JÁRÁSI HIVATAL
AGRÁRÜGYI FŐOSZTÁLY
NÖVÉNY- ÉS TALAJVÉDELMI OSZTÁLY

Iktatószám: JN-07/55/00922-5/2018.

Tárgy: Károsító helyzet-jelentés

Melléklet: -

Ügyintéző: Vincze Katalin

Telefon: 20/434-7679

Jász-Nagykun-Szolnok megye növény-egészségügyi helyzetkép 2018. 05. 15. - 2018. 05. 30. között

Időjárás: Május második dekádjában folytatódott a nyáriasan meleg időjárás. A legmagasabb nappali hőmérséklet 28 °C körül alakult. Ezt a tikkasztó meleg időjárást a megyében helyenként kialakuló záporok, zivatarok zavarták meg. A lehullott csapadék mennyisége igen változó. A megye egyes részein 16-20 mm csapadék is hullott, míg vannak olyan részek ahol csak 2-5 mm eső érkezett, ami nem orvosolta a régóta tartó szárazságot. Vihar okozta károk (jégeső, erős szellőkések) nem voltak tapasztalhatók. A megyében kialakuló aszályt a lokálisan jelentkező nagyobb mennyiségű esőzések rövid időre orvosolták, de a legtöbb helyen még mindig nagy gondot jelent a vízhiány. A növények diszpozíciós állapotban találhatók, azaz ellenálló képességük legyengült, aminek következtében fogékonyabbá válnak a betegségekkel szemben. Az időjárási körülményeknek köszönhetően kényszerérés, száradás figyelhető meg.

Fenológiai állapotok (05. 15. – 05. 30.):

- **Őszi árpa:** tejesérés - viaszérés
- **Őszi búza:** tejesérés
- **Kukorica:** 3-9 leveles állapot

- **Napraforgó:** szárnövekedés kezdete
- **Őszi káposztarepce:** magképződés – érés kezdete
- **Lucerna:** második növendék kaszálása
- **Hagyma:** fejesedés kezdete
- **Mák:** virágzás vége – érés kezdete
- **Szőlő:** virágzás vége
- **Gyümölcsösök:** gyümölcsfejlődés - gyümölcserés

Károsítóhelyzet:

- **Őszi kalászosok (őszi búza, őszi árpa, tritikále):** Az őszi kalászos állományokban megkezdődött az érési folyamat. A virágzáskori vízhiány és az aszály következtében sok kalászon figyelhető meg kötődési hiba, a zászlós levelek száradnak, az állományok felsülése tapasztalható.
A diszpozíciós állapotnak köszönhetően a zászlós leveleken kórokozók tünetei is megfigyelhetők, főleg érzékeny fajtákon, valamint ott ahol a kalászvédelem megkésett. A meleg időjárás kifejezetten kedvező volt a rozsda betegségek terjedésének (pl.: Sárga rozsda - *Puccinia striiformis*, Vörös rozsda - *Puccinia recondita f.sp. tritici*), de előfordulnak olyan állományok, ahol a zászlós levélen levélfoltosságot okozó kórokozók is megtalálhatóak (pl.: Szeptóriás levélfoltosság - *Septoria tritici*). Ugyanakkor el kell mondani, hogy a legtöbb helyen megfelelő védekezés történt, a fertőzés mértéke nem jelentős.
- **Tavaszi kalászosok (tavasz árpa, fénymag, zab):** Az állományokon nyomot hagyott a vízhiány. Az állományok ritkák, fejlődésükben kényszerérés figyelhető meg. A legtöbb termelő hatékony védekezést folytatott az állományokban jelentkező kórokozó és kártevőkkel szemben.
- **Őszi káposztarepce:** A repce állományokban megkezdődött az érés. Az állományok ígéretesek. Kórokozó és kártevő kártétel szinte alig található benne, a repcebecő-gubacsszúnyog - *Desineura brassicae*, és a repcebecő-ormányos - *Ceutorhynchus assimilis* 3-4 %-os kártétele tapasztalható.

- **Lucerna:** A második növendék kaszálása hamarosan elkezdődhet. Az állományokba megfigyelhetők a lucernabogár (*Phytodecta fornicata*) lárvák levélszéli karéjzogatásai, és a lucernaböde (*Subcoccinella vigintiquatuorpunctata*) lárvák hámozgatásai, de számottevő károkat eddig nem okoznak, viszont az egyedszámot érdemes folyamatosan ellenőrizni.
- **Kapás kultúrák (napraforgó, kukorica):** A május közepén hulló csapadék hatására az elvetett magok szinte mindenhol kikeltek, viszont a megkésett csapadék következtében az állományok kelése nem volt egyöntetű, a táblák heterogén fejlettségben találhatók. Kukorica állományok esetében figyelhető meg (főleg a rosszabb talajadottságú területeken), hogy a talajnedvesség hatására kikelt fiatal növények fejlődése lelassult a csapadék hiányból adódóan (3-4 leveles állapotban stagnált a növekedésük), a később megérkező csapadékot meg már nem tudják hasznosítani. A napraforgó állományok jobb szárazság tűrésükből adódóan jobban viselték a kezdeti vízhiányt. A lokálisan kialakuló, kis mennyiségű csapadékot is jól tudják hasznosítani, ami meg is látszik a fejlődésükön. A napraforgó növények ugrásszerű növekedése figyelhető meg, várhatóan az elhúzódó kelésből adódó eltérő fenológiai állapotot hamarosan kinövik. Mindkét kultúra esetében a következő hónap dekádjára várható a sorok záródása.

Az állományokban a magról kelő egy- és kétszikű gyomnövények kelése megkezdődött, ami okot adott arra, hogy a termelők megkezdjék az ellenük irányuló posztemergens kémiai gyomirtást. Ezzel párhuzamosan elkezdődtek a sorközművelő kapálások is.

A napraforgó állományokban az arra érzékeny fajtákon megjelentek a levéltetű kolóniák (pl.: fekete répa levéltetű – *Aphis fabae*).

- **Hagyma:** Az állományok jól fejlődnek az öntözésnek köszönhetően. A termelők hatékony védekezést folytatnak a hagyma peronoszpóra - *Peronospora destructor*, valamint, a hagymalégy - *Delia antiqua*, tavaszi káposztalény - *Delia radicum*, és a dohány tripszek - *Thrips tabaci* megjelenése ellen.
- **Csonthéjasok:** A cseresznye, meggy ültetvényekben megkezdődött a korai fajták szedése, értékesítése. A kisebb csapadékok igen kedvező körülményeket teremtenek a monília betegség kialakulásának (pl.: *Monilia laxa*, *Monilia fructigena*).

A csonthéjas ültetvényekről általánosságban elmondhatjuk, hogy folyamatos védekezést kell folytatni a betelepülő levéltetű (pl.: fekete meggy- és cseresznye levéltetű – *Myzus cerasi*, zöld őszibarack levéltetű – *Myzus persicae*, hamvas szilva levéltetű – *Hyalopterus pruni*) kolóniák ellen. Valamint el kell kezdeni a baracmoly – *Anarsia lineatella*, keleti gyümölcsmoly – *Grapholita molesta*, és a szilvamoly – *Glapholitha funebrana* rajzásmegfigyelését. A száraz, meleg időjárás folytatása esetén az atka (pl.: kétfoltos takácsatka – *Tetranychus urticae*, piros gyümölcsfa levélatka – *Panonychus ulmi*) kártevők felszaporodására is számítani kell.

- **Almatermésűek:** A termelők sikeres védekezést folytattak a lisztharmat – *Podosphaera leucotricha*, valamint a ventúriás varasodás – *Venturia inaequalis* ellen. A csonthéjasakhoz hasonlóan almatermésűek esetén is folyamatos védekezés szükséges a levéltetű (pl.: levélpirosító alma levéltetű – *Dysaphis devectora*) betelepülések ellen, valamint elkezdődött az almamoly – *Laspeyresia pomonella* imágók rajzásának megfigyelése. Almatermésűek esetében is folyamatosan figyelni kell az atka kártevők megjelenését.
- **Szőlő:** Az ültetvények kórokozó (lisztharmat – *Erysiphe necator*, peronoszpóra – *Plasmopara vitis*) kártételtől szinte mentesek, a termelők hatékony védekezésének köszönhetően. Javasolt a szőlőmolyok (nyerges szőlőmoly – *Eupoecilia ambiguella*, tarka szőlőmoly – *Lobesia botrana*) rajzás megfigyelése.
- **Amerikai fehér medvelepke – *Hyphantria cunea*:** Főleg eperfákon a lárvák megjelentek, és megkezdték a táplálkozást. A felszaporodásuk, valamint az ültetvényekbe való betelepülésük elkerülése érdekében javasolt a hernyófészkek eltávolítása, a kártó elleni védekezés, az ültetvényekben a betelepülések megfigyelése.
- **Vadgesztenye aknázómoly – *Cameraria ohridella*:** Az aknázómoly első aknái megjelentek a legtöbb gesztenyefán. A komolyabb kártétel elkerülése érdekében javasolt a rajzáscsúcsához igazított védekezés.
- **Üvegházi molytetű – *Trialeurodes vaporariorum*:** Kiskertekben, kertészeti kultúrában számottevően felszaporodott az üvegházi molytetű. A kártevő

életmódjából adódóan (levelek hátoldalán alkotnak telepeket) nehéz ellen védekezni.
A védekezés során fontos, hogy megfelelő kijuttatás technológiát alkalmazva
célzottan juttassuk ki a növény védőszereket.

Szolnok, 2018. június 7.

Polgár Viktória
osztályvezető